

Sprawozdanie z działalności Instytutu Książki w 2008 r.

A. Cele i zadania Instytutu Książki

Podstawowe cele Instytutu to kształtowanie postaw czytelniczych i popularyzacja książki i czytelnictwa w kraju oraz promocja polskiej literatury na świecie. Dlatego też jego działalność podzielona jest na dwa zasadnicze sektory: zagraniczny i krajowy. Wypracowana przez Instytut Książki strategia w obydwu tych sektorach zakłada istnienie różnorodnych, wzajemnie się uzupełniających programów promocyjnych, umożliwiających dotarcie do jak najszerszego grona odbiorców zagranicznych i krajowych.

W 2008 roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego powierzył Instytutowi Książki przygotowanie i wdrożenie wieloletniego programu rządowego Biblioteka +, którego celem jest przekształcenie bibliotek w nowoczesne centra dostępu do wiedzy, kultury i informacji oraz ośrodki życia społecznego.

B. Struktura programowa Instytutu Książki

I. Program zagraniczny - promocja polskiej literatury i jej dziedzictwa, języka polskiego oraz polskiej książki i polskiego edytorstwa za granicą

1. Program dla wydawców

- a) Program wydawniczy „Nowe książki z Polski”
- b) Seminaria dla wydawców zagranicznych
- c) Seminaria dla polskiej branży wydawniczej
- d) Program Translatorski ©POLAND

2. Program dla tłumaczy literatury polskiej

- a) Kolegium Tłumaczy
- b) Warsztaty dla tłumaczy
- c) Sample Translations ©POLAND
- d) Nagrody dla popularyzatorów literatury polskiej za granicą

3. Wydarzenia branżowe i literackie dla odbiorców zagranicznych

- a) polskie stoiska na międzynarodowych targach książki
- b) inne działania za granicą

II. Program polski TU CZYTAMY! - promocja polskiej literatury i jej dziedzictwa, języka polskiego oraz polskiej książki i polskiego edytorstwa i promocja czytelnictwa w Polsce.

1. Autorski festiwal Instytutu Książki 4 Pory Książki

- a) Pora Poezji
- b) Festiwal Literatury Popularnej PoPLIT
- c) Pora Prozy
- d) Festiwal Kryminału

2. Dyskusyjne Kluby Książki
3. Pozostałe działania w kraju

III. Rok Herberta

1. Obchody Roku Herberta w Polsce
2. Rok Herberta za granicą

IV. Serwis internetowy Instytutu Książki

V. Biblioteka Instytutu Książki

VI. Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promocja czytelnictwa”

VII. Raporty, projekty badawcze i ekspertyzy prawne

1. Raport o stanie kultury w obszarze przemysłu książki
2. Program badawczy realizowany przez Instytut Prawa Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego i Instytut Książki
3. Ekspertyza prawna dot. rynku książki

VIII. Biblioteka +

C. Realizacja poszczególnych zadań w 2008 r

I/1/a Program wydawniczy „Nowe książki z Polski”

W roku 2008 zostało przygotowanych i wydanych 8 nowych katalogów:

- 2 angielskie *New Books from Poland/Spring 2008*, *New Books from Poland/Fall 2008*
- 2 niemieckie *Neue Bücher Aus Polen/Fruhjar 2008*, *Neue Bücher Aus Polen/Herbst 2008*
- Francuski *Nouveaux Livres de Pologne/Automne 2007/Printemps 2008*
- rosyjski *Nowyje Knigi iz Polszy/2008*
- oraz hebrajski ספרים חדשים מפולין

Ponadto wydaliśmy: broszury o polskim rynku wydawniczym *Polish Book Market* przeznaczone dla wydawców zagranicznych, broszurę z profilami polskim wydawców, którzy brali udział w polskim stoisku kolektywnym na Międzynarodowych Targach Książki we Frankfurcie. Zostały przygotowane również ulotki prezentujące sylwetki polskich autorów: Hanny Krall, która była gościem francuskiego festiwalu Belles Etrangeres, i Tadeusza Różewicza, który dostał Europejską Nagrodę Literacką w Strasburgu, oraz ulotka towarzyszące wystawie poświęconej Zbigniewowi Herbertowi po ukraińsku. Na Targi w Lipsku wydaliśmy też mały folder prezentujący zjawisko boomu powieści kryminalnej w Polsce. Na seminarium dla wydawców zagranicznych przygotowaliśmy katalog omawiający książki prezentowane podczas spotkania, a z okazji targów książki w Bolonii - folder poświęcony literaturze dla dzieci i młodzieży.

I/1/b Seminaria dla wydawców zagranicznych

W dniach 5-8 czerwca 2008 r. odbyło się w Krakowie III Seminarium dla wydawców zagranicznych. Podobnie jak w ubiegłych latach głównym celem spotkania było zachęcenie wydawców z zagranicy do publikowania polskich książek w tłumaczeniach.

Tym razem na zaproszenie Instytutu Książki w Krakowie gościła grupa wydawców książek dla dzieci i młodzieży. Goście zapoznali się z polską literaturą dla najmłodszych, a polscy wydawcy mieli okazję do nawiązania kontaktów z zagranicznymi domami wydawniczymi. W grupie znaleźli się przedstawiciele wydawnictw francuskich (Editions Thierry Magnier, Editions du Rouergue, Seuil, Albin Michel, Milan), brytyjskich (Winged Chariot, Andersen Press, Random House Children's Publishing, Caterpillar Press), niemieckich (Moritz Verlag, Verlagsgruppe Oetinger, C. Bertelsmann Jugendbuch Verlag, Verlagsgruppe Random House, Patmos Verlagshaus GmbH & Co. KG, Carl Hanser Verlag), hiszpańskich (Kalandraka Editora), włoskich (Salani, Gruppo Editoriale Mauri Spagnol GeMS), czeskich (Baobab), szwedzkich (Alfabeta), austriackich (Picus Verlag) i szwajcarskich (La Joie de Lire). Wykład o polskiej literaturze dla dzieci i młodzieży wygłosiła Joanna Olech, a swoich autorów zaprezentowały wydawnictwa Wytwórnia, Dwie siostry, Znak, Hokus-Pokus, W.A.B., Ezop, Muchomor, Świat Książki i Powergraph.

I/1/c Seminaria dla polskiej branży wydawniczej

Warsztaty zatytułowane „Sprzedaż praw autorskich do polskich książek za granicę – praktyka wydawnicza” odbyły się 16 czerwca, w Instytucie Książki w Warszawie w Pałacu Kultury i Nauki. Ich celem było przybliżenie uczestnikom zagadnień związanych ze sprzedażą praw do polskiej literatury za granicę, takich jak wyszukiwanie wydawców zagranicznych i skuteczne nawiązywanie kontaktu, efektywne wykorzystanie targów książki, sposoby prezentacji oferty

wydawnictwa, aspekty formalne współpracy z wydawcą zagranicznym. Powyższe zagadnienia zostały przedstawione w oparciu o praktykę wydawniczą.

Warsztaty poprowadziła Magdalena Hajduk-Dębowska, która przez 7 lat zajmowała się obrotem licencjami w wydawnictwie ZNAK, a obecnie współtworzy wydawnictwo Karakter oraz sprzedaje prawa do książek wydawnictwa Czarne. W warsztatach uczestniczyło 26 osób reprezentujących 17 wydawnictw.

I/1/d Program Translatorski © POLAND

W 2008 roku w ramach Programu Translatorskiego ©POLAND rozpatrzono pozytywnie 149 wniosków na łączną kwotę 1.616.822,00 zł

I/2 Program dla tłumaczy literatury polskiej

I/2/a Kolegium Tłumaczy

Program pobytowy Kolegium Tłumaczy adresowany jest do wszystkich tłumaczy literatury polskiej, zarówno tych z dużym dorobkiem, jak i do początkujących. Kandydat musi mieć przynajmniej jeden tekst ogłoszony drukiem bądź w poważnej publikacji internetowej. Kandydaci mogą ubiegać się o pobyt od jednego do trzech miesięcy we wskazanym przez siebie terminie. Jest to typowy pobyt twórczy, jedyną ewentualną obligacją tłumacza jest wykład na Uniwersytecie Jagiellońskim. Tłumacze zakwaterowani są w Domu Łaskiego przy Willi Decjusza na Woli Justowskiej w Krakowie.

Stypendyści - jesień 2008:

- Paivi Paloposki z Finlandii (pobyt miesięczny)
- Boris Gerus z Izraela (pobyt miesięczny)
- Inesa Kuryan z Białorusi (pobyt trzymiesięczny)

Stypendyści - wiosna 2008:

- Wera Dejanowa z Bułgarii (pobyt miesięczny)
- Natalia Jakubowa z Rosji (pobyt miesięczny)
- Angel Zuazo z Kuby (pobyt trzymiesięczny)
- Vytautas Deksnys z Litwy (pobyt trzymiesięczny)
- Anatol Roitman z Rosji (pobyt trzymiesięczny)

W ramach przygotowań do kolejnej edycji programu zasady naboru kandydatów zostały zmienione, by dostosować je do potrzeb tłumaczy. Od 2009 nabór odbywa się tylko raz w roku, tłumacze mają jednak dowolność w wyborze terminu oraz długości pobytu (1-3 miesiące).

Tłumacze wybierani są przez Radę Programową Kolegium, w której zasiadają: Grzegorz Gauden (Dyrektor Instytutu Książki), Elżbieta Kalinowska (Instytut Książki), Elżbieta Tabakowska (Uniwersytet Jagielloński), Danuta Glondys (Stowarzyszenie Willa Decjusza), Ireneusz Kania, Piotr Sommer.

I/2/b Warsztaty dla tłumaczy

- **Warsztaty polsko-niemieckie**

W dniach 21-24 października w Willi Decjusza odbyły się warsztaty przekładowe polsko-niemieckie zorganizowane przy finansowym udziale niemieckich instytucji: Deutscher

Übersetzerfonds i Allianz Kulturstiftung. Uczestniczyli w nich tłumacze przekładający z języka polskiego na niemiecki oraz z niemieckiego na polski. Byli to: Agnieszka Gadzała, Bernhard Hartmann, Anna Gamroth, Martin Sander, Aleksandra Kujawa-Eberharter, Sven Sellmer, Tomasz Ososiński, Andreas Volk, Alicja Roseau, Joanna Manc, Małgorzata Rutkowska-Grajek. Pracom przewodniczyły Renate Schmidgall i Dorota Stroińska. Sesjom warsztatowym towarzyszył program literacki dla uczestników, którzy spotkali się m.in. z Ryszardem Krynickim i wzięli udział w krakowskich targach książki.

- **Warsztaty i stypendia dla tłumaczy z Izraela**

Programy dla tłumaczy mają na celu wypełnienie luki na izraelskim rynku książki i doprowadzenie w dłuższej perspektywie do zwiększenia liczby tłumaczy z polskiego na hebrajski. Uczestnik pierwszej edycji warsztatów Ilay Halpern ma już za sobą debiut przekładowy: w lutym 2009 w wyd. Schocken ukaże się „Lubiewo” M. Witkowskiego w jego przekładzie.

W 2008 roku Instytut Książki zorganizował:

- ✓ warsztaty dla tłumaczy w Tel Avivie (prowadzenie: Rafi Weichert i Miri Paz), dwie edycje, wiosenna i jesienna.
- ✓ 4-tygodniowe stypendium dla 2 początkujących tłumaczy w Szkole Letniej UJ (Giora Gerstein i Dynes Ofer)
- ✓ stypendium dla tłumacza „Lubiewa” na język hebrajski – Ilaya Halperna

Warsztaty będą kontynuowane.

I/2/c Program Sample Translations ©POLAND

W 2008 roku w ramach programu Sample Translation ©POLAND przyznano 60 dotacji na łączną kwotę na łączną kwotę 74.209,00.

W ramach programu dofinansowane są próbne tłumaczenia polskich książek w celu prezentacji ich zagranicznym wydawcom.

I/2/d Nagrody dla popularyzatorów literatury polskiej za granicą

- **FOUND IN TRANSLATION**

Bill Johnston został pierwszym laureatem nagrody FOUND IN TRANSLATION przyznawanej dorocznie tłumaczowi najlepszego w minionym roku przekładu literatury polskiej na język angielski.

Nagrodzona książka to wybór wierszy Tadeusza Różewicza, który ukazał się w wydawnictwie Archipelago Books w 2007 roku pod tytułem „NEW POEMS”. Książka zdobyła już niezwykle prestiżowe wyróżnienie w USA: była nominowana do National Book Critics Circle Award w kategorii poezja.

Bill Johnston należy do najwybitniejszych tłumaczy literatury polskiej na angielski. Przekładał klasyków – J. Słowackiego, B. Prusa, S. Żeromskiego i Witolda Gombrowicza. Dzięki jego znakomitym przekładom książek autorów takich jak Magdalena Tulli i Andrzej Stasiuk amerykańscy czytelnicy mogą zapoznać się z polską literaturą współczesną. Bill Johnston jest profesorem literatury porównawczej na Indiana University w Bloomington (USA).

FOUND IN TRANSLATION jest nagrodą Instytutu Książki, Instytutu Kultury Polskiej w Londynie, Instytutu Kultury Polskiej w Nowym Jorku oraz wydawnictwa W.A.B.

Fundatorem nagrody w wysokości 10 000 zł jest wydawnictwo W.A.B. Laureat otrzymuje trzymiesięczne stypendium Instytutu Książki.

Do pierwszej edycji *Found in Translation* zgłoszono 10 kandydatów, a nagroda wręczona została 18 kwietnia 2008 podczas Konferencji Polonistycznej na Indiana University w Bloomington.

- **Nagroda Transatlantyk**

Do czwartej edycji nagrody Transatlantyk zgłoszono 55 kandydatów z 28 państw. Nadal dominowali wśród nich tłumacze, byli też wydawcy, dziennikarze, animatorzy kultury, pasjonaci polskiej literatury. Większość kandydatów pochodziła z Europy, ale nadesłano również zgłoszenia z USA, Brazylii, Chin, Egiptu, Japonii, Kanady, Kazachstanu, Kuby. Kandydatów zgłaszały najczęściej polskie placówki dyplomatyczne i instytuty polskie, polscy autorzy, wydawcy z kraju i zagranicy (w tym roku nadesłali znacznie więcej zgłoszeń, co świadczy o tym, że Transatlantyk jest coraz bardziej znaną nagrodą na świecie), krytycy literaccy, uczelnie, stowarzyszenia twórcze, a także działacze, media i ośrodki polonijne.

Uroczystość wręczenia Transatlantyku odbyła się 6 czerwca w Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Laureatką Nagrody Transatlantyk w 2008 r. została Ksenia Starosielska, tłumaczka literatury polskiej na język rosyjski. Jej pierwsze przekłady powstały w latach 60-tych. Przedmiotem jej zainteresowań była głównie proza, ale także dramaty i książki dla dzieci. Przetłumaczyła również scenariusze K. Kieślowskiego. Ksenia Starosielska jest także popularyzatorką polskiej literatury. Od ponad 30 lat publikuje artykuły, recenzje książek i utwory literackie polskich autorów (w sumie 200 tekstów) w czasopiśmie *Innostrannaja Literatura*, którego jest redaktorem. Prowadzi także serię literatury polskiej w wydawnictwie NLO. Organizuje seminaria dla młodych tłumaczy literatury polskiej. Efektem pracy seminarzystów jest już kilka publikacji książkowych, które powstały pod opieką merytoryczną Kseni Starosielskiej i w jej redakcji. Jej dorobek obejmuje ponad 30 książek autorów takich jak: S. Chwin, J. Pilch, T. Konwicki, H. Sienkiewicz, Witkacy, L. Tyrmand, M. Dąbrowska, J. Iwaszkiewicz, T. Nowak, M. Choromański, W. Myśliwski, T. Różewicz, J. Andrzejewski, M. Hłasko, J. Żurek, H. Krall, A. Turczyński, O. Tokarczuk, J. Broszkiewicz, Z. Brzozowski, W. Gombrowicz, M. Musierowicz, K. Wojtyła, K. Siesicka, H. Snopkiewicz, Z. Mentzel, P. Huelle, D. Masłowska.

I/3/a Polskie stoiska na międzynarodowych targach książki

W 2008 r. Instytut Książki przygotował polskie wystąpienia na jedenastu zagranicznych imprezach targowych. W spotkaniach autorskich towarzyszących targom wzięło udział trzynastu autorów.

Na stoiskach targowych Instytut Książki prezentował nowości polskiego rynku wydawniczego oraz książki dofinansowane w ramach programu translatorskiego ©POLAND. Wystawom zawsze towarzyszyły katalogi *Nowe książki z Polski*. Wieloletnie doświadczenia pokazują bowiem, że takie połączenie – książek, które dzięki naszemu wsparciu już znalazły swoich czytelników na światowych rynkach i dobrze przygotowanej oferty pozycji nowych – jest najskuteczniejszą metodą zachęcania zagranicznych wydawców do inwestowania w polską literaturę. Ponadto Instytut organizował wystawy tematyczne, poświęcone wybranym pisarzom bądź nurtom literackim.

- **Targi Książki w Wilnie**

Instytut Książki we współpracy z Instytutem Polskim w Wilnie był organizatorem polskiego stoiska na Międzynarodowych Targach Książki w Wilnie (Vilniaus Knygų Mugė), które odbyły się w dniach 21-24 lutego. Na stoisku informacyjnym zaprezentowane zostały następujące wystawy tematyczne: nowości wydawnicze, dorobek Programu Translatorskiego ©Poland, literatura dziecięca: Nagroda Polskiej Sekcji IBBY za rok 2006 i 2007 oraz książki polskich autorów zaproszonych na targi.

W programie literackim towarzyszącym targom wzięli udział: Dawid Bieńkowski i Eustachy Rylski, których powieści „Nic” (D. Bieńkowski) i „Warunek” (E. Rylski) ukazały się w wileńskim wydawnictwie Mintis. Na zaproszenie Instytutu Polskiego oraz wydawnictwa Vaga gościem targów była również Maria Molicka, autorka „Bajek terapeutycznych”.

- **Targi Książki w Lipsku**

W dniach 13-16 marca 2008 odbyły się Targi Książki w Lipsku (Leipziger Buchmesse). Polskie stoisko, zorganizowane jak co roku, przez Instytut Książki miało 40 mkw. Wiodącym tematem i zarazem główną wystawą książkową na stoisku była polska powieść kryminalna. Pozostałymi wystawami były nowości wydawnicze z roku 2007 i 2008 (wiosna) oraz wybór książek dofinansowanych przez Program Translatorski ©Poland. Dodatkowo na stoisku IK swoją ofertę zaprezentował Deutsches Polen Institut z Darmstadt.

Do udziału w programie literackim towarzyszącym targom zostało zaproszonych trzech polskich autorów: Marek Krajewski, Zygmunt Miłoszewski i Mirosław Bujko, których książki ukazują się nakładem wydawnictwa dtv). Wzięli oni udział zarówno w spotkaniach odbywających się na targach (w ramach międzynarodowych projektów „Kleine Sprachen – Große Literaturen“) oraz w wieczorach autorskich w Instytucie Polskim, który był współorganizatorem programu.

Spotkania towarzyszące targom poprzedził wieczór autorski Zygmunta Miłoszowskiego i Mirosława Bujki, który odbył się 12 marca w Instytucie Polskim w Berlinie (prowadzenie Barbara Samborska).

- **Międzynarodowe Targi Książki w Paryżu**

Instytut Książki już po raz szósty uczestniczył w Międzynarodowych Targach Książki w Paryżu, które odbyły się w dniach 14–19 marca. W targach brało udział ok. 1.200 wystawców, w tym 250 zagranicznych z 37 państw. W 2008 roku odwiedziło je 165.000 osób. Gościem Honorowym targów był Izrael. Do Francji zaproszono 39 izraelskich pisarzy, w tym m.in. Amosa Oza, Davida Grossmana i A.B. Yehoshuę. Organizatorzy zaplanowali m.in. panele dyskusyjne, spotkania autorskie, specjalne imprezy dla dzieci oraz pokazy filmów. Program Gościa Honorowego cieszył się olbrzymim zainteresowaniem odwiedzających targi. Setki osób uczestniczyły w spotkaniach autorskich, a księgarnia sprzedała 21.000 książek.

Prezentacja Instytutu Książki nawiązywała do ekspozycji Gościa Honorowego, pokazywane były plansze z krótką informacją o twórczości Brunona Schulza, a także książki Idy Fink, tegorocznej laureatki Nagrody Literackiej Izraela. Tę najbardziej prestiżową w tym kraju nagrodę literacką przyznano po raz pierwszy autorce, która nie tworzy po hebrajsku. Program „izraelsko-polski” na targach obejmował także pokaz filmu poświęconego Idzie Fink połączony z dyskusją na temat jej twórczości z udziałem realizatorów filmu z Izraela oraz spotkanie Pawła Huelle z Ronny Someckiem. Program towarzyszący zorganizowany został przez Instytut Książki we współpracy z Instytutem Polskim w Paryżu i Ambasadą Izraela w Paryżu.

Na stoisku pokazywano również wystawę nowości wydawniczych oraz dorobek Programu Translatorskiego ©Poland; swoje książki zaprezentowało 11 wystawców z Polski: Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Drukarnia Dimograf, Instytut Pamięci Narodowej, Mamiko, Oficyna Literacka Noir sur Blanc, Rosikon Press, słowo/ obraz terytoria, Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, Wydawnictwo Literackie, Wydawnictwo Prószyński i S-ka, Mówią wieki oraz Żydowski Instytut Historyczny.

Specjalnie na targi paryskie Instytut Książki przygotował katalog „Nouveaux Livres de Pologne” rekomendujący najciekawsze pozycje wydawnicze z ostatniego roku.

Podczas targów, na polskim stoisku paryska Librairie Polonaise sprzedawała literaturę polską w oryginale i w tłumaczeniach.

- **Międzynarodowe Targi Książki w Londynie**

W dniach 14-16 kwietnia 2008 odbyły się Międzynarodowe Targi Książki w Londynie (The London Book Fair), organizowane w centrum targowym Earls Court. To najpoważniejsza po targach frankfurckich impreza branżowa na świecie, ważne miejsce sprzedaży praw autorskich. W tegorocznych targach wzięło udział 1.550 wystawców z 62 krajów, wśród nich: wydawcy, agenci literaccy, księgarze, bibliotekarze. Targi nie są otwarte dla publiczności.

Rynek anglojęzycznych jest ze zrozumiałych względów kluczowy dla obecności przekładów polskiej literatury na świecie. W ostatnim czasie w Wielkiej Brytanii ukazała się m.in.

„Śmierć w Breslau” Marka Krajewskiego (Quercus/Maclehose) oraz „Ostatnie życzenie” Andrzeja Sapkowskiego (Gollancz/Orion).

Na organizowanym przez IK polskim stoisku o powierzchni 70 m kw. zaprezentowało się 25 wystawców: Bellona, Bertelsmann Media, Bosz, Czarne, Drukarnia Naukowo-Techniczna, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, International Publishing Service, IVAX, Księgarnia Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Nasza Księgarnia, Opolgraf, Ozgraf, Polish Scientific Publishers PWN, Prószyński i S-ka, Rosikon Press, Studio Emka, W.A.B., Wilga, WSIP, Wydawnictwo Komunikacji i Łączności, Wydawnictwo Naukowe UAM, Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Wydawnictwo Sejmowe, Zapolex, ZNAK.

- **Międzynarodowe Targi Książki dla Dzieci w Bolonii**

Targi książki dla dzieci i młodzieży w Bolonii to najważniejsze międzynarodowe wydarzenie rynku wydawniczego dla dzieci, ale nie tylko: prócz wydawców, agentów literackich, autorów, ilustratorów i tłumaczy literatury dla dzieci, targi odwiedzają również producenci filmowi i telewizyjni oraz producenci zabawek edukacyjnych. W 2008 roku targi odbyły się już po raz czterdziesty piąty, w dniach 31 marca - 4 kwietnia.

W dniu otwarcia targów w Bolonii, 31 marca odbyła się ceremonia wręczenia jednej z najważniejszych nagród dla książki dziecięcej Bologna Ragazzi Award, którą w 2008 roku w kategorii poezja otrzymała książka polskiego wydawnictwa Wytwórnia – „Tuwim. Wiersze dla dzieci”, w opracowaniu graficznym Gosi Gurowskiej, Moniki Hanulak, Marty Ignerskiej, Agnieszki Kucharskiej-Zajkowskiej, Ani Niemierko, Gosi Urbańskiej i Justyny Wróblewskiej.

Polskie stoisko miało powierzchnię 80 mkw, będąc jednym z większych kolektywnych stoisk narodowych. Gospodarzem stoiska był Instytut Książki. Swoje książki zaprezentowali: Nasza Księgarnia, Znak, Wytwórnia, Hokus-Pokus, Media Rodzina, Papiilon, Wilga, Liwona, Bellona, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, WSiP, Dwie Siostry, Prószyński, AWM, Debit, Bis, Aksjomat.

Wystawą wiodącą polskiego stoiska była prezentacja książek wyróżnionych i nagrodzonych w konkursie Polskiej Sekcji IBBY „Książka roku&” edycja 2007, przygotowana we współpracy z polską sekcją IBBY. Wystawie towarzyszyły wydane przez Instytut Książki foldery prezentujące wyróżnione w konkursie książeczki. Teksty napisała Joanna Olech, folder plastycznie opracowała Maria Ryll.

- **BOOK EXPO AMERICA w Los Angeles**

Book Expo America to najważniejsze spotkanie branży wydawniczej w USA (w 2008 roku odbyło się w dniach 29 maja – 1 czerwca). Prezentuje się tam zwykle ok. 2 000 wystawców z ofertą 20 000 nowych tytułów. Są to targi otwarte wyłącznie dla profesjonalistów: w 2008 roku odwiedziło je ok. 30 000 przedstawicieli amerykańskiej branży wydawniczej. Dużą popularnością cieszy się program „Autographing”. Pierwszy dzień targów to program "edukacyjny" - spotkania z autorami, warsztaty branżowe - do bardziej niezwykłych form promocji literatury zaliczyć należy między innymi "speed dating" z autorami książek dla dzieci i młodzieży - jest to impreza zarezerwowana dla księgarzy. Targi wykorzystują też do promocji swojej działalności wydawcy z inicjatywy READING THE WORLD - promujący obecność przekładów literackich na tradycyjnie niełatwym amerykańskim rynku książki. Instytut Książki prezentował na stoisku informacyjnym polskie nowości literackie z katalogu „New Books from Poland. Spring 2008” oraz Program Translatorski ©POLAND i inne projekty IK służące wsparciu przekładów literatury polskiej na języki obce. W 2009 roku BEA odbędzie się w Nowym Jorku.

- **Międzynarodowe Targi Książki w Pekinie**

W 2008 roku po raz drugi Instytut Książki zorganizował niewielkie stoisko informacyjne na Międzynarodowych Targach Książki w Chinach (1 – 4 września). Są to największe azjatyckie targi książki. Biorą w nich udział wydawcy z Chin oraz z ponad 50 krajów z całego świata – ogółem ponad 1 500 wystawców. W 2008 roku, ze względu na olimpiadę, pekińskie targi odbyły się w pobliskim Tianjin.

Instytut zaprezentował książki z katalogów „New Books from Poland” oraz książki dla dzieci, dystrybuował też same katalogi, a ponadto informował o możliwościach uzyskania wsparcia tłumaczeń polskich tytułów w ramach Programu Translatorskiego © POLAND, a także o programie stypendialnym Kolegium Tłumaczy, prowadzonym przez Instytut dla tłumaczy z polskiego. Na stoisku swoje książki pokazało też wydawnictwo Kurtiak i Ley, specjalizujące się w książce unikatowej i artystycznej.

- **Forum Wydawców we Lwowie**

Instytut Książki był po raz piąty organizatorem polskiego stoiska na Forum Wydawców we Lwowie, najważniejszych targach książki na Ukrainie, które odbyły się w dniach 11-14 września 2008. Tematem prezentacji była twórczość Zbigniewa Herberta. Na stoisku informacyjnym znalazły się książki Herberta w tłumaczeniach na języki obce, wybór nowości wydawniczych roku 2008, wystawa prezentująca dorobek Programu Translatorskiego ©POLAND oraz księgarnia, w której publiczność odwiedzająca targi mogła kupić polskie książki.

Podczas Forum Wydawców nie zabrakło też spotkań z polskimi autorami, gośćmi III Międzynarodowego Festiwalu Literackiego, który towarzyszył targom, byli Ryszard Krynicki i Adam Zagajewski. Lwowska publiczność spotkała się również ze stypendystami programu Homines Urbani (jego polskimi uczestnikami byli Sławomir Shuty i Sylwia Chutnik). W Wieży Prochowej, przy ul. Podwalnej 4, można było również obejrzeć wystawę prezentującą sylwetkę Zbigniewa Herberta.

- **Międzynarodowe Targi Książki w Barcelonie**

W dniach od 8 do 10 października w Barcelonie odbyły się 26. Międzynarodowe Targi Książki LIBER 2008. Targi, które adresowane są wyłącznie do profesjonalistów, odwiedziło 700 wystawców z 16 krajów. Gościem honorowym był Quebec.

Organizatorem Targów jest Federacja Stowarzyszeń Hiszpańskich Wydawców (Federación de Gremios de Editores de España). Instytut Książki przygotował na stoisko informacyjne z ekspozycją najnowszej literatury polskiej. Na stoisku było obecne wydawnictwo WSiP.

- **Międzynarodowe Targi Książki we Frankfurcie**

60. Międzynarodowe Targi Książki we Frankfurcie (Frankfurter Buchmesse), które odbyły się w dniach 15 – 19 października były największą na świecie imprezą branży wydawniczej.

Wzięło w nich udział 7 500 wystawców ze 108 krajów. W 2008 roku gościem honorowym targów była Turcja, która przedstawiła bogaty program spotkań autorskich.

Na organizowanym przez Instytut Książki polskim stoisku o powierzchni 250 m² (Hala 5.0 B 922) zaprezentowało się 50 polskich wydawców. Centralnym punktem stoiska była wystawa ZBIGNIEW HERBERT 1924-1998. Zaprezentowane zostały na niej przekłady książek wybitnego poety na języki obce: w sumie ok. 100 pozycji. Wystawę, na którą składa się 11 plansz bogato ilustrowanych rysunkami z Archiwum Zbigniewa Herberta Biblioteki Narodowej zaprojektowała dla Instytutu Książki Paulina Bednarz-Łuczewska. Zorganizowanie wystawy było możliwe dzięki uprzejmości Katarzyny Herbertowej i Haliny Herbert-Żebrowskiej.

Instytut Książki pokazał także książki nominowane do najważniejszych polskich nagród literackich: Nagroda Literacka NIKE, ANGELUS, Nagroda Literacka GDYNIA.

Na specjalnej wystawie zaprezentowaliśmy najlepsze polskie książki dla dzieci z ostatnich dwóch lat. Na stoisku można było zobaczyć także nowe tytuły, wydane za granicą dzięki wsparciu Programu Translatorskiego ©POLAND. W latach 1999-2007 Program ten, którym zarządza Instytut Książki, wsparł przekład 700 polskich książek na 40 języków na całym świecie. Instytut Książki promował Program SAMPLE TRANSLATIONS ©POLAND skierowany do tłumaczy literatury polskiej na języki obce (dofinansujący tłumaczenia próbne) – z tego programu skorzystało już ponad 90 tłumaczy z całego świata.

Publiczność odwiedzająca polskie stoisko otrzymała katalog „Nowe Książki z Polski”, prezentujący 48 najciekawszych, zdaniem krytyków, nowości książkowych ostatnich miesięcy. Znajdą się w nim m.in. nowe książki Pawła Huelle, Janusza Andermana, Andrzeja Barta oraz interesujące debiuty Sylwii Chutnik, Jarosława Maślanka i Piotra Milewskiego. Katalog został przygotowany w dwóch wersjach językowych – angielskiej i niemieckiej.

Instytut Książki przygotował też zaktualizowaną wersję informatora o polskim rynku wydawniczym – THE POLISH BOOK MARKET 2008. Po raz pierwszy zaprezentowaliśmy też – wychodząc naprzeciw zainteresowaniu wydawców zagranicznych – branżowe listy polskich wydawców.

Podczas Targów w Kościele Św. Pawła we Frankfurcie wręczona została najbardziej prestiżowa nagroda branży wydawniczej w Niemczech: Pokojowa Nagroda Księgarzy Niemieckich. Otrzymał ją Anzelm Kiefer, jeden z najważniejszych i zarazem najbardziej kontrowersyjnych współczesnych artystów niemieckich.

W ubiegłym roku na targach zaprezentowano ponad 391 000 tytułów, z czego ponad 121 000 nowości. W 2007 roku targi odwiedziło ponad 283.000 osób. 182 000 odwiedzających targi to goście branżowi ze 127 krajów. Na targach akredytowało się 10 000 dziennikarzy.

Targi potrwały do niedzieli, 19 października.

Wydawcy na polskim stoisku: Apostolicum, Ars Polona, Bellona, Bertelsmann Media, Białostockie Zakłady Graficzne, Biały Kruk, Czarne, Dom Wydawniczy Rebis, Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha, FHU Format Tomasz Malejki, Korporacja Ha!art, Institute of National Remembrance, International Publishing Service, IVAX, Kancelaria Sejmu, Wydawnictwo Sejmowe, LCL, Marian Fathers' Publishing House, Media Rodzina, Muchomor, Oficyna Literacka Noir sur Blanc, Oficyna Naukowa, Oficyna Wydawnicza Atut, Opolgraf, Ozgraf - Olsztyńskie Zakłady Graficzne, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Prószyński i S-ka, Przedsiębiorstwo Wydawnicze Rzeczpospolita”, Publicat, Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik”, Studio Emka Klara Molnar, Toruńskie Zakłady Graficzne Zapolex, Wydawnictwo Komunikacji i Łączności, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Wydawnictwo Debit, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, Wydawnictwo Dwie Siostry, Wydawnictwo Harmonia, Wydawnictwo Langenscheidt, Wydawnictwo Literackie, Wydawnictwo Nasza Księgarnia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Wydawnictwo Sic!, Wydawnictwo słowo/obraz terytoria, Wydawnictwo Szkolne PWN, Wydawnictwo W.A.B., Wydawnictwo W.A.M., Wydawnictwo Wiedza Powszechna, Zakład Poligraficzno-Wydawniczy Pozkał.

- **Międzynarodowe Targi Książki w Moskwie**

Instytut Książki był organizatorem polskiej prezentacji na 10. Międzynarodowych Targach Książki NON/FICTION w Moskwie (26 - 30 listopada 2008).

Prezentacji towarzyszył program literacki organizowany we współpracy z Instytutem Polskim w Moskwie i Ambasadą RP w Federacji Rosyjskiej. Podczas targów odbyły się spotkania z polskimi autorami, których książki niedawno ukazały się w Rosji: Ewą Kuryluk, Andrzejem Szczeklikiem i Ryszardem Krynickim.

Na polskim stoisku na targach (A 10) zaprezentowane zostały wystawy książkowe, na które składały się nowości wydawnicze z roku 2008, dorobek Programu Translatorskiego ©POLAND i wystawa książek Zbigniewa Herberta w tłumaczeniach na języki obce. Specjalnie dla rosyjskich czytelników przygotowano zostało rosyjskie wydanie katalogu „Nowe książki z Polski”.

Swoje publikacje przedstawiły wydawnictwa: W.A.B., Świat Książki, Universitas, Wydawnictwo Artystyczne Kurtyak i Ley, Wydawnictwo Jedność, Instytut Pamięci Narodowej.

I/3/b Inne działania literackie za granicą

- **Europejski Festiwal Debiutu Prozatorskiego w Kilonii**

W Europejskim Festiwalu Debiutu Prozatorskiego, który odbył się w Kilonii w dniach 29 maja-1 czerwca 2008 wzięła udział Ewa Kujawska, autorka książki „Dom Małgorzaty” (Czarne). Gośćmi Festiwalu byli autorzy z kilku krajów Europy: Danii, Niemiec, Estonii, Francji, Holandii, Norwegii, Austrii, Szwajcarii i Hiszpanii. Autorom towarzyszyli redaktorzy, wraz z Ewą Kujawską do Kilonii pojechała Magdalena Budzińska z wydawnictwa Czarne.

Festiwal organizuje Literaturhaus Schleswig-Holstein, Instytut Książki uczestniczył w tym projekcie po raz czwarty. W ubiegłych latach gośćmi Europejskiego Festiwalu Debiutu Prozatorskiego byli Sławomir Shuty, Adam Kaczanowski i Aleksander Kościów.

- **LAF**

Współpraca z siecią instytucji promujących literatury „mniejszych” języków – Literature Across Frontiers – jakkolwiek w ograniczonym wymiarze została podtrzymana i obejmuje generalnie udział we wspólnych wydarzeniach literackich. W 2008 roku były to:

- udział poetki Marzanny Bogumiły Kielar w warsztatach przekładowych w Istambule, połączony z prezentacją jej wierszy tureckiej publiczności (marzec);
- poetyckie tournée trójki polskich poetów – Jacek Dehnel, Tomasz Różycki i Agnieszka Kuciak – po Irlandii i Wielkiej Brytanii (Dublin, Manchester, Londyn) związane z prezentacją antologii polskich poetów wydanej w WB (22 – 26 października).

- **Wydarzenia literackie we Francji**

- ✓ Tadeusz Różewicz został laureatem Europejskiej Nagrody Literackiej przyznawanej przez władze Strasbourga. Nagrodzie patronuje Rada Europy. Z tej okazji autor uczestniczył także w spotkaniach z francuskimi czytelnikami (29.02 – 1.03).
- ✓ Hanna Krall i Mariusz Szczygieł uczestniczyli w jubileuszowej, 20 edycji festiwalu Belles Etrangères (12-16.11).

- **Sekretariat i archiwum Karla Dedeciusa**

Instytut Książki przyznał stypendium na prowadzenie sekretariatu i archiwum najwybitniejszego tłumacza literatury polskiej na język niemiecki, Profesora Karla Dedeciusa.

Stypendium otrzymała zgodnie z wolą Profesora Dedeciusa Pani Ilona Czechowska.
Termin: 1 lipca 2008 - 30 czerwca 2009, 1000 Euro brutto miesięcznie

II. Promocja książki i czytelnictwa w Polsce „Tu Czytamy!”

II/1 Autorski festiwal Instytutu Książki 4 Pory Książki

II/1/a 4. Festiwal Literatury Popularnej POPLIT (14-22.04)

POPLIT tradycyjnie obejmuje literaturę gatunkową: science fiction, fantasy, grozę, literaturę kobiecą i dziecięcą. Czwarta edycja festiwalu odbyła się w 18 miejscowościach, co jest efektem zmiany formuły imprezy: coraz większą rolę odgrywają w niej lokalni organizatorzy. Zaproszono dwóch autorów zagranicznych: Stephena Clarke’a – autora bestsellerowych "Merde! Rok w Paryżu" i "Jak rozmawiać ze ślimakiem" – oraz Stana Sakai – rysownika i scenarzystę serii komiksowej o króliku-roninie Usagim Yojimbo.

Dopisali także autorzy krajowi: Izabela Sowa, Jarosław Grzędowicz, Maja Lidia Kossakowska, Kazimiera Szczuka, Hanna Kowalewska, Hanna Samson, Tomasz Piątek, Jacek Dukaj, Łukasz Orbitowski, Marek S. Huberath, Rafał Ziemkiewicz, Szarlota Pawel, Andrzej Sapkowski, Anna Brzezińska, Joanna Olech – by wymienić tylko garstkę.

W organizację zaangażowani byli następujący partnerzy: Café Szafé, Kraków; Fundacja „Solaris”; Fundacja Feminoteka w Warszawie; Fundacja na Rzecz Badań Literackich; Gmina Biblioteka Publiczno-Szkolna w Świątkach; Książnica Beskidzka w Bielsku-Białej; Książnica Kopernikańska w Toruniu; Księgarnia „Z Bajki” w Poznaniu; Księgarnia Kapitałka w Poznaniu; Miejska Biblioteka Publiczna „Mediateka” we Wrocławiu; Miejska Biblioteka

Publiczna w Chrzanowie; Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie-Koźlu; Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Bochni; Stowarzyszenie „Fabryka Bestsellerów” w Białymstoku; Śląski Klub Fantastyki; Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku; Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie; Wydawnictwo Egmont; Wydawnictwo WAB.

II/1/b 4. Pora Poezji (26.05-16.06)

Czwarta edycja festiwalu trafiła do 19 miejscowości w całej Polsce, co jak dotąd jest festiwalowym rekordem. Na tle bardzo różnorodnego programu wyraźnie zaznaczał się blok spotkań poświęconych twórczości Zbigniewa Herberta. Jednocześnie bodaj najintensywniej rozwijającym się pod względem festiwalu regionem jest Dolny Śląsk wraz z Brzegiem. Partnerami tegorocznej edycji festiwalu byli: Biblioteka Miejska im. Wiktora Kulerskiego w Grudziądzu, Café Szafé w Krakowie, Dwumiesięcznik Studium, Fundacja na rzecz badań literackich, Fundacja Współpracy Międzynarodowej LIBERTOS, Instytut Filologii Polskiej KUL, Instytut Mikołowski, K.I.T. Stowarzyszenie Żywych Poetów, Klubokawiarnia Chłodna 25, Korporacja Ha!art, Książnica Beskidzka w Bielsku-Białej, Książnica Kopernikańska w Toruniu, Księgarnia „z Bajki” w Poznaniu, Księgarnia Bookarest i Księgarnia Kapitałka w Poznaniu, Miejska Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie-Koźlu, Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Bochni, Stowarzyszenie Kocham Radom, Stowarzyszenie Kulturalno-Artystyczne „Rita Baum”, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada-Korzeniowskiego w Gdańsku, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie.

W ramach Festiwalu odbywał się także akcja **Wiersze w Metrze (19.05 – 16.06.2008)** Projekt *Wiersze w Metrze* powstał z inicjatywy Instytutu Książki i British Council. W jego organizacji wzięło udział trzynaście instytutów kultury zrzeszonych w EUNIC, Biuro Promocji m.st. Warszawy oraz liczni partnerzy. Inspiracją dla *Wierszy w Metrze* były podobne projekty zorganizowane w Dublinie, Paryżu, Nowym Jorku, Barcelonie, Sztokholmie, Stuttgarcie i Moskwie, a przede wszystkim zainicjowany w 1986 roku projekt *Poems on the Underground*, który odbywa się cyklicznie w Londynie.

Głównym celem *Wierszy w Metrze* była popularyzacja współczesnej poezji europejskiej poprzez jej prezentację w stołecznym metrze. Projekt wpisywał się w działalność stowarzyszenia europejskich instytutów kultury EUNIC, był także częścią międzynarodowego programu „Creative Cities” zainicjowanego przez British Council, honorowym patronatem objęła go pani prezydent m.st. Warszawy – Hanna Gronkiewicz-Waltz.

Na projekt złożyły się:

- ✓ Miesięczna akcja promocyjna w warszawskim metrze — 19.05 – 15.06
- ✓ Cykl spotkań w warszawskich klubokawiarniach — 19.05 – 16.06
- ✓ *Spoke'n'Word Festiwal* (występ poetów performerów) — 28 – 29.05
- ✓ Strona www.wierszewmetrze.eu — od 19.05
- ✓ Program edukacyjny dla szkół średnich (gimnazjów i liceów). — 01.05 – 31.05
- ✓ Konkurs „Haiku dla Warszawy” — 19.05 – 11.06

Informacja o projekcie ukazała się w mediach ponad 60 razy. W prasie (11 artykułów w Stołecznej Gazecie Wyborczej, Rzeczpospolitej, Życiu Warszawy, Dzienniku Warszawa, Polska – Metropolia, Dzienniku Polskim), w internecie (44 artykuły) i w mediach elektronicznych (13 relacji w telewizji i radiu: Polskie Radio Program 1, TOK FM, Radio Kampus, Radio Kolor, Radio Eska Warszawa, Radio Bis, Radio dla Ciebie, główne wydanie

Wiadomości TVP, Kurier Warszawski, TVP Info). *Wiersze w metrze* spotkały się również z dużym odzewem mieszkańców Warszawy. W samym tylko konkursie *Haiku dla Warszawy* zgłoszono ponad 700 utworów.

II/1/c 4. Pora Prozy (9-23.10)

Pora Prozy, trzecia odsłona Festiwalu 4 Pory Książki, odbyła się w dniach 9 - 23 października. Festiwal zawitał do Białegostoku, Bielska-Białej, Bochni, Bytomia, Chrzanowa, Gdańska, Gniezna, Kędzierzyna-Koźle, Kielc, Krakowa, Lublina, Łodzi, Poznania, Radomia, Rzeszowa, Sejn, Siedlec, Sopotu, Suwałk, Torunia, Warszawy i Wrocławia.

Jak zwykle bogatemu programowi polskiemu towarzyszyła seria spotkań z prozą zagraniczną – w 2008 roku była to literatura bałkańska. Gośćmi specjalnymi byli Dubravka Ugresić, David Albahari, Bora Ćosić, Mileta Prodanović oraz Nenad Veličković.

Wyjątkowe miejsce w programie festiwalowym zajęła także twórczość Zbigniewa Herberta: jego eseistyka i korespondencja stanowiły pretekst do dyskusji herbertologów i ludzi pióra. Partnerami festiwalu byli Café Szafé w Krakowie, Fundacja Kultury Liberty, Fundacja Pogranicze, Korporacja Ha!art, Książnica Beskidzka w Bielsku-Białej, Książnica Kopernikańska w Toruniu, Księgarnia „Z Bajki” w Poznaniu, Księgarnia Bookarest i Księgarnia Kapitałka w Poznaniu, Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie-Koźlu, Miejska Biblioteka Publiczna we Wrocławiu, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Bochni, Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego, Krytyka Polityczna, Stowarzyszenie Kocham Radom, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada-Korzeniowskiego w Gdańsku, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie, Wydawnictwo Czarne, Wydawnictwo WAB, Klub Gazety Wyborczej.

II/1/d 5. Festiwal Kryminału (19-22.11)

W 2008 roku Festiwal Kryminału odbył się w 12 polskich miastach (Bielsko-Biała, Bochnia, Chrzanów, Gdańsk, Kędzierzyn-Koźle, Kraków, Łódź, Opole, Poznań, Racibórz, Rzeszów, Toruń). Gościliśmy całą plejadę polskich autorów, występowali między innymi: Marek Krajewski, Kondrad T. Lewandowski, Zygmunt Miłoszewski, Marcin Świetlicki, Tomasz Konatkowski, Krzysztof Maćkowski, Marcin Wroński, Paweł Jaszczuk, Irek Grin i inni. Gościem zagranicznym była rosyjska pisarka Tatiana Polakowa.

Ostatniego dnia Festiwalu po raz piąty wręczono Nagrodę Wielkiego Kalibru za polski kryminał wydany w 2007 roku – przypadła ona Zygmunutowi Miłoszowskiemu za *Uwikłanie*. Impreza została dostrzeżona przez media lokalne i ogólnopolskie.

Piąta edycja Festiwalu Kryminału była ostatnią - od 2009 roku czwartą Porą Książki będzie Pora Reportażu.

II/2 Dyskusyjne Kluby Książki

Dyskusyjne Kluby Książki to wspólny projekt Instytutu Książki i Bibliotek Wojewódzkich adresowany przede wszystkim do czytelników korzystających z bibliotek publicznych. Kluby powstały z inicjatywy Instytutu Książki i działają przy jego wsparciu finansowym i merytorycznym od początku 2007 roku przy bibliotekach różnego stopnia – od bibliotek wojewódzkich, po filie biblioteczne w małych miejscowościach. Klubami w obrębie jednego województwa opiekuje się koordynator wojewódzki.

Do końca 2008 roku w 493 klubach, w tym w 102 dla dzieci i młodzieży spotykało się regularnie blisko pięć tysięcy osób. W pierwszej połowie 2008 roku do programu włączyła się Biblioteka Wojewódzka w Gorzowie – program objął tym samym wszystkie osiemnaście Wojewódzkich Bibliotek Publicznych. Podobnie jak w 2007 roku większość klubowiczów rozmawiała o wybranych przez siebie książkach raz w miesiącu, w bibliotekach, coraz częściej jednak na miejsca spotkań wybierali kawiarnie czy księgarnie.

Statystyczny uczestnik klubu to kobieta, w wieku 30-60 lat, z wykształceniem wyższym lub średnim. Od końca 2008 roku w woj. opolskim przy Bibliotece Austriackiej WBP w Opolu działa klub niemieckojęzyczny. W województwie kujawsko-pomorskim, podregion toruński powstały dwa kluby przy bibliotekach dla niewidomych i niedowidzących (we Włocławku i w Grudziądzu).

Spośród kilkuset książek dyskutowanych w 2008 roku największą popularnością cieszyły się:
„Dom nad rozlewiskiem” Małgorzaty Kalicińskiej
„Lala” Jacka Dehnela
„Cień wiatru” Carlosa Ruiza Zafona
„Piąte dziecko” Doris Lessing
„Pachnidło” Patryka Süskinda
„Bieguni” Olgi Tokarczuk
„Podróże z Herodotem” Ryszarda Kapuścińskiego
„Dżuma w Breslau” Marka Krajewskiego
„Traktat o łuskaniu fasoli” Wiesława Myślińskiego.

Podobnie jak w roku 2007 klubowicze pisali relacje ze spotkań i dokumentowali je zdjęciami. Informacje o działalności klubów ukazywały się w lokalnych mediach oraz na dedykowanej im stronie internetowej Instytutu Książki. Wiosną 2008 dla uczestników DKK zostało uruchomione forum internetowe, na którym mogą samodzielnie wymieniać się uwagami na temat dyskutowanych książek. Wojewódzcy koordynatorzy DKK organizowali konkursy np. w woj. wielkopolskim odbył się konkurs na najlepszą prezentację multimedialną o klubie. Coraz więcej klubowiczów zaznacza działalność swojego klubu poprzez nadawanie indywidualnych nazw. Np. w woj. dolnośląskim działają: DKK seniorów „Duża Czcionka”, dziecięce DKK „Tęcza”, „Czyto-Maniaczki”, „Krasnale” itp. W 2008 roku powstała praca dyplomowa zatytułowana "Dyskusyjne Kluby Książki - nowa forma działalności kulturowej bibliotek" będąca wynikiem osobistego zaangażowania autorki w prowadzenie klubu DKK w Śremie.

Na ogłoszony przez Instytut konkurs na najlepszą recenzję napisaną przez uczestnika Dyskusyjnego Klubu Książki w roku 2008 napłynęło blisko 300 prac. Wszystkie z nich zostały opublikowane na stronie internetowej DKK. Nazwisko laureata jury w składzie Kinga Dunin, Paweł Huelle i Marek Zaleski ogłosiło podczas Zlotu Ludzi Książki, 15 września w Warszawie. Laureatką konkursu została Agnieszka Siwek z DKK w Ostrowcu Świętokrzyskim, która otrzymała dyplom oraz bon w wysokości 500 zł na zakup książek w dowolnej księgarni. Wyróżniony został także klub laureatki, dla którego nagrodą była kolacja z wybranym pisarzem. 21 listopada klubowicze zaprosili do Ostrowca Świętokrzyskiego Wojciecha Kuczoka. Jury przyznało nagrodę specjalną za szczególną formę graficzną recenzji. Otrzymał ją dziecięcy DKK „Okładka” z Aleksandrowa w woj. lubelskim.

W 407 spotkaniach autorskich zorganizowanych nie tylko dla klubowiczów lecz także dla wszystkich miłośników literatury z danego regionu wzięło udział ponad stu pisarzy:

Wojciech Kuczok, Mariola Jarocka, Manuela Gretkowska, Monika Szwaja, Małgorzata Kalicińska, Hanna Bakula, Barbara Kosmowska, Kazimierz Szymeczko, Krzysztof Petek, Marta Fox, Paweł Beręsewicz, Marcin Wolski, Andrzej Sapkowski, Agnieszka Szygenda, Beata Ostrowicka, Agnieszka Frączek, Melania Kapelusz, Anna Onichimowska, Wanda Chotomska, Maciej Orłoś, Sławomir Shuty, Izabela Sowa, Jacek Dehnel, Marek Huberath, Stefan Chwin, Tomasz Konatkowski, Zbigniew Masternak, Joanna Papuzińska, Marzena Grochowska, Aldona Dziecioł, Dorota Gellner, Sławomir Jacek Żurek, Robert Horbaczewski, Szczepan Mateja, Nina Hornik, Anna Bagriana i Olesja Mudrak, Danuta Kurczewicz, Dariusz Włodarczyk, Robert Gałań, Wanda Sieradzka, Jerzy Tuszewski, Grzegorz Kasdepke, Ewa Chotomska, Małgorzata Iwanowicz, Piotr Bułanow, Manuela Kalicka, Barbara Ciwoniuk, Mikołaj Łoziński, Włodzimierz Kowalewski, Krystyna Drzewiecka, Irena Matuszkiewicz, Andrzej Klawitter, J. Grzegorzczak, Zygmunt Miłoszewski, Dorota Suwalska, Jurij Andruchowicz, Aleksander Jurewicz, Anna Janko, Wojciech Kołyszko, Łukasz Dębski, Maria Koterbska, Renata Piątkowska, Roksana Jędrzejewska-Wróbel, Elwira Watała, Marek Krajewski, Leszek Engelking, Grażyna Bąkiewicz, Józef Baran, Maria Obuch, Jan Dziadul, Marek Kępski, Konrad Małek, Maria Płatek, Joanna Fabicka, Janusz L. Wiśniewski, Krystyna Sienkiewicz, Ryszard Bonisławski, Mariusz Sieniewicz, Edward Cyfus, Wojciech Tochman, Michał Jagiełło, Olga Tokarczuk, Małgorzata Budzyńska, Wojciech Ossoliński, Liljana Bardijewska, J.K. Mroźwicz, Krzysztof Varga, Anna Wachowiak, Krystyna Januszewska, Mirosława Sędzikowska, Danuta Noszczyńska, Jacek Komuda, Agnieszka Perepeczko, Andrzej Stasiuk, D. Strelnikoff, Zbigniew Święch, Dariusz Bitner, Ewa Nowak, Emilia Szydłowska, Karol Maliszewski, Ksawery Jasieński, Laura Łącz, Joanna Krzyżanek.

W 2008 roku odbyło się 37 wykładów dla moderatorów Dyskusyjnych Klubów Książki w 14 województwach. Prowadziło je 23 ekspertów, głównie krytyków literackich i wykładowców akademickich. Lista tematów:

- ✓ E-booki przyszłość bibliotek
- ✓ Kino i literatura
- ✓ Krytycy rekomendują
- ✓ Książki nieobecne (ważne a niewznawiane)
- ✓ Literatura genderowa
- ✓ Literatura i kino
- ✓ Literatura SF i fantasy
- ✓ Literatura w internecie
- ✓ Najciekawsze debiuty ostatnich lat
- ✓ Najmodniejsze nurty w interpretacji dzieł literackich
- ✓ Teatr i literatura
- ✓ Współczesna literatura amerykańska i angielska
- ✓ Współczesna literatura dla dzieci
- ✓ Współczesna literatura światowa (hiszpańskojęzyczna)
- ✓ Współczesna literatura światowa (romańska)
- ✓ Współczesna literatura światowa (niemieckojęzyczna)
- ✓ Współczesna poezja polska
- ✓ Współczesna proza polska
- ✓ Współczesny reportaż polski
- ✓ Najważniejsze polskie nagrody literackie

Zlot Ludzi Książki (15.09.2008)

15 września 2008 roku w Teatrze Narodowym w Warszawie odbył się po raz pierwszy Zlot Ludzi Książki – przygotowana przez Instytut Książki impreza, na której spotkali się bibliotekarze – moderatorzy Dyskusyjnych Klubów Książki. W ramach Zlotu odbyło się kilka istotnych prezentacji i dyskusji, między innymi panel dyskusyjny poświęcony Łaskawym (Les Bienveillantes) Johnatana Littella, jednej z najbardziej kontrowersyjnych książek ostatnich lat. W dyskusji, którą prowadził Wojciech Orliński wzięli udział Eustachy Ryłski i Jacek Dukaj. Była to pierwsza publiczna debata na temat książki Littella w Polsce. Podczas Zlotu odbyły się także wykłady na temat współczesnej literatury: Joanny Olech o literaturze dziecięcej, Kazimierzy Szczuki o literaturze kobiecej, Bożeny Dudko o reportażu. W drugiej części Zlotu wystąpił Sekretarz Stanu MKiDN, Piotr Żuchowski. Zlot Ludzi Książki zakończył się ceremonią wręczenia nagród za najlepsze recenzje napisane przez uczestników Dyskusyjnych Klubów Książki i recitalem Stanisława Sojki. W Zlocie wzięło udział 400 bibliotekarzy z całej Polski.

II/3 Pozostałe działania w kraju

II/3/a Literacki Atlas Polski

W czerwcu 2008 zakończyła się III edycja programu „Literacki atlas Polski” Wzięły w niej udział 123 szkoły, które realizowały 141 projektów. Najaktywniejsze były szkoły w województwach: śląskie, kujawsko-pomorskie, mazowieckie, łódzkie i podkarpackie.

W ramach III edycji programu odbyło się 17 szkoleń dla nauczycieli i bibliotekarzy w różnych województwach. Młodzież z 16 szkół wzięła udział w warsztatach prowadzonych przez animatorów. Warsztaty dotyczyły metody projektu, organizacji spotkań autorskich, przygotowania przewodników literackich, sztuki opowiadania historii, historii mówionej, gry w tradycję. W dwóch edycjach edukacyjnej gry internetowej dla uczniów „Masz wiadomość” udział wzięło 66 uczniów. Po raz pierwszy odbył się kurs internetowy dla nauczycieli wspierający w realizacji programu (wzięło w nim udział 24 nauczycieli).

W 6 województwach odbyły się prezentacje regionalne projektów: w Rzeszowie, Krakowie, Szczecinie, w Będzinie, Węgorzewie, w Buczynie.

15 czerwca w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie miała miejsce Ogólnopolska Prezentacja Projektów Ślady przeszłości – uczniowie adoptują zabytki i Literacki atlas Polski. LAP reprezentowało 9 szkół. LAP jest obecny w mediach, zarówno tych lokalnych, jak i ogólnopolskich oraz na stronach internetowych („Gazeta Wyborcza”, „Kurier poranny” Białystok, „Gazeta Ostrowicka”, Radio Rzeszów)

Na majowe targi książki ukazał się przewodnik „Literacki atlas Polski” – rezultat pracy uczniów, nauczycieli (projekty z I i II edycji programu), autorów rozdziałów, pracowników Centrum Edukacji Obywatelskiej, Instytutu Książki i Wydawnictwa Bezdroża. To pierwsza tego typu ogólnopolska publikacja, której współautorami są uczniowie i nauczyciele ze szkół z całego kraju. Tym samym zakończył się udział Instytutu Książki w programie. Będzie on kontynuowany samodzielnie przez Centrum Edukacji Obywatelskiej.

II/3/b Poznańskie Spotkania Targowe

22 lutego 2008 roku podczas VII Poznańskich Spotkań Targowych (22 -24.lutego). Instytut Książki zorganizował konferencję *Polubić czytanie: nowe pomysły na promocję czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży*.

W spotkaniu udział wzięli:

- Janusz Byszewski z Laboratorium Edukacji Twórczej
  - Monika Ostrowska, kierownik biblioteki dla dzieci im. W. Chotomskiej w Płocku
  - Sylwia Kupiec i Małgorzata Śnieguła z Oddziału dla Dzieci Miejskiej i Powiatowej Biblioteki w Nowym Tomysłu
  - Krystyna Dąbrowska, koordynatorka Dyskusyjnych Klubów Książki w Poznaniu
- Spotkanie poprowadziła Jadwiga Chruścińska, redaktor naczelna „Poradnika Bibliotekarza”

II/3/c XIII Targi Edukacyjne w Kielcach

Podobnie jak w latach ubiegłych w 2008 roku Instytut Książki był partnerem XIII Targów Edukacyjnych EDUKACJA w Kielcach (27-29 lutego)

27 lutego na stoisku Instytutu Książki Izabela Sowa spotkała się z czytelnikami, a następnego dnia dzieci wzięły udział w warsztatach przygotowanych przez wydawnictwo Nemrod, pt. *Dlaczego żyrafa ma długą szyję*. Na trudne pytania odpowiadał Ojciec Leon Knabit OSB. Na stoisku Instytutu prezentowana była wystawa książek dla dzieci i młodzieży.

II/3/d XVI Targi Wydawców Katolickich

Z okazji XVI Targów Wydawców Katolickich (28- 30 marca) Instytut Książki przygotował dyskusję na temat: „Kim są autorytety współczesnych Polaków?”

Spotkanie odbyło się w piątek 28 marca, o godz. 12.00 w kaplicy bł. J. Matulewicza przy ul. św. Bonifacego 9 i poprowadziła je Małgorzata Kamykowa

W dyskusji udział wzięli:

- Ojciec Tomasz Dostani, dominikanin, „Fundacja Ponad Granicami”
- dr Mirosław Filiciak, medioznawca, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej
- prof. UW, dr hab. Ireneusz Krzemiński, Instytut Socjologii, Uniwersytet Warszawski.

II/3/e Wizyta studentów School of Printing and Publishing, London College of Communication, University of the Arts London

Instytut Książki był współorganizatorem wizyty studyjnej studentów School of Printing and Publishing, London College of Communication z University of the Arts w Londynie. Grupa 44 studentów odwiedziła Kraków i Warszawę w dniach 9-13 czerwca. IK zorganizował dla grupy następujące spotkania:

Kraków - prezentacja działalności IK, wizyta w wydawnictwie Znak, wizyta w

Wydawnictwie Literackim, wizyta w wydawnictwie Ha!art, wizyta w drukarni Leyko, wizyta w Gazecie Krakowskiej

Warszawa – wizyta w wydawnictwie WAB, wizyta w wydawnictwie Prószyński i Ska

II/3/f II edycja wykładów “Projektowania książek”

Polsko-szwedzkie wykłady poświęcone projektowaniu książek odbyły się 19 kwietnia 2008 roku w Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie. Była to już druga edycja wykładów poświęconych sztuce projektowania książek. Ideą przedsięwzięcia jest tworzenie i promowanie międzykulturowych i międzynarodowych relacji pomiędzy projektantami, wydawcami, nauczycielami akademickimi i studentami. Celem tej edycji wykładów było zaprezentowanie polskiej publiczności szwedzkiego projektowania graficznego i projektowania książek.

Do udziału w wykładach zaprosiliśmy ze Szwecji trzech projektantów i nauczycieli akademickich zarazem. Są to: Henrik Nygren, Matilda Plöjel i Christian Altmann. Polskimi wykładowcami byli profesor Janusz Górski i Andrzej Tomaszewski. Wykładów wysłuchało ok. 250 osób.

Dodatkową atrakcją wykładów była wystawa plakatów inspirowanych krojem pisma Helvetica oraz projekcja dokumentalnego filmu Helvetica, w reżyserii Gary'ego Hustwita, poświęconego jednemu z najpopularniejszych krojów pism na świecie.

Głównym partnerem Instytutu Książki jest Stowarzyszenie Twórców Grafiki Użytkowej. Projekt zrealizowaliśmy przy współpracy Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie. Centrum Sztuki Współczesnej udzieliło nam nieodpłatnie swoich sal, zarówno na wykłady, jak i projekcję filmu.

II/3/g Homines Urbani

W wiosennej edycji Homines Urbani, programu Instytutu Książki i Willi Decjusza, wzięli udział następujący pisarze z Polski, Niemiec, Ukrainy i Białorusi:

Matthias Göritz, Łukasz Orbitowski, Jens Rudolph, Xóchil A. Schütz, Illia Sin, Ostap Sływinski, Adelajda Truścińska.

W ramach stypendium autorzy wzięli udział w wieczorach literackich w krakowskim klubie Lokator, oraz w dwóch wyjazdach studyjnych: na Festiwal Brunona Schulza w Drohobyczu (maj) i do Lipska, na wspólne spotkanie autorskie organizowane przez Instytut Polski w Lipsku (czerwiec).

Stypendystami jesiennej edycji (1 września – 30 listopada) programu Homines Urbani, cyklicznego projektu Instytutu Książki i Stowarzyszenia Willa Decjusza, obejmującego stypendia dla pisarzy, tłumaczy oraz krytyków literatury z Polski, krajów niemieckojęzycznych oraz Ukrainy, Białorusi, Czech i Słowacji, byli: Marina Bolzli, Sylwia Chutnik, Sławomir Shuty, Zmicer Wiszniou, David Zábranský, Andra Joeckle.

W ramach stypendium pisarze odbyli następujące spotkania:

- ✓ udział w III Międzynarodowym Festiwalu Literackim towarzyszącym Forum Wydawców we Lwowie (11-14 września 2008)
- ✓ udział w udział w IV Krakowskich Dniach Literatury organizowanych przez Stowarzyszenie Willa Decjusza w Krakowie (9-11 października 2008), w programie Dni Literatury wzięli udział wszyscy dotychczasowi stypendyści programu Homines Urbani
- ✓ wieczór autorski stypendystów Homines Urbani w krakowskim klubie Lokator (4 listopada 2008)
- ✓ udział w Turnieju Jednego Wiersza w Klubie pod Jaszczurami (24 listopada 2008)

III Rok Herberta

III/1 Obchody roku Herberta w Polsce

Obchody roku Herberta w Polsce organizowane przez Instytut Książki zgrupowane zostały wokół Festiwalu 4 Pory Książki i urodzin poety zorganizowanych w Krakowie.

III/1/a Festiwal 4 Pory Książki

W ramach Festiwalu 4 Pory Książki (Pora Poezji – twórczość poetycka, Pora Prozy – eseje i proza poetycka) odbyło się blisko 40 imprez poświęconych dziełom Zbigniewa Herberta w piętnastu miastach. Wydarzenia te adresowane były do różnej publiczności i miały

różnorodny charakter: od mini-wykładów i spotkań z herbertologami, poprzez spotkania poetyckie po slamy i wieczory poezji śpiewanej.

III/1/b Urodziny Herberta (28-30 października)

W spotkaniach udział wzięli przyjaciele Herberta, znawcy jego twórczości, a także tłumacze i wydawcy zagraniczni. Wśród zaproszonych gości znaleźli się m.in.: Henryk Ciłko, Magdalena Czajkowska, Przemysław Czapliński, Krzysztof Karasek, Piotr Kłoczowski, Ryszard Krynicki, Marian Stala, Andrzej Franaszek, Dariusz Suska, Katarzyna Herbert, Barbara Toruńczyk, Marek Zagańczyk oraz George Gömöri, David Weinfeld, Eleonore Ditzen, Francesco Cataluccio.

W programie znalazły się m.in. rozmowy na temat premierowych wydań dzieł Zbigniewa Herberta:

- „Wierszy zebranych”, które ukazały się na przełomie października i listopada w Wydawnictwie A5, jako pierwszy w Polsce kompletny zbiór wierszy Zbigniewa Herberta, bez wątpienia jedno z najważniejszych wydarzeń na rynku wydawniczym na przestrzeni ostatnich lat.
- ineditów poety „Mistrz z Delft i inne utwory odnalezione”, wydanych przez Zeszyty Literackie szkiców i wierszy odnalezionych w archiwum poety, po raz pierwszy opublikowanych w formie książkowej.

Punktem kulminacyjnym spotkań był uroczysty wieczór z poezją Herberta pod hasłem „Urodziny. Poeci czytają wiersze Zbigniewa Herberta”, który odbył się w Kościele św. Katarzyny w Krakowie. Udział wzięli: Marcin Baran, Wojciech Bonowicz, Tadeusz Dąbrowski, Leszek Elektorowicz, Jacek Gutorow, Julia Hartwig, Krzysztof Karasek, Marzanna Bogumiła Kielar, Ryszard Krynicki, Paweł Marcinkiewicz, Jarosław Mikołajewski, Leszek Aleksander Moczulski, Dariusz Suska, Janusz Szuber, Wisława Szymborska, Radosław Wiśniewski.

W tych samych dniach, w Krakowie w Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Język piękny dalekosiężny - Przekłady i światowa recepcja twórczości Zbigniewa Herberta”, poświęcona tłumaczeniu dzieła Herberta, jego odbiorze w różnych kontekstach kulturowych, a także obecności poety w literaturach różnych języków. W konferencji udział wzięli badacze twórczości Herberta, translatolodzy, a także jego tłumacze z całego świata. m.in. Gerardo Beltran, Xavier Farre, Francesca Furnari, George Gömöri, Maryla Laurent, Abel Murcia Soriano, Brigitte Schulze.

III/2 Obchody roku Herberta za granicą

III/2/a Wystawy na targach książki

Instytut Książki przygotował trzy wystawy tematyczne poświęcone twórczości Zbigniewa Herberta na targi książki we Lwowie, we Frankfurcie i w Moskwie (por. pkt. I/3 a)

III/2/b „Była to sprawa smaku” - o twórczości Herberta w Tel Avivie

13 listopada w Centrum Kultury Beit Ariela w Tel Avivie odbyło się spotkanie poświęcone Zbigniewowi Herbertowi i jego twórczości, w którym udział wzięli: Roni Somek - poeta, Beni Tzifer - redaktor działu "Kultura i literatura" największej izraelskiej gazety codziennej HAARETZ, Dawid Weinfeld - tłumacz oraz goście z Polski: Adam Michnik oraz Ryszard Krynicki. Spotkanie poprowadził znany izraelski pieśniarz i poeta Yaakov Rotblit. Wiersze Zbigniewa Herberta przeczytały: Agnieszka Magdziak-Miszewska - Ambasador Polski w Izraelu oraz poetki Maja Bezerano i Rachel Halfi.

Organizatorami spotkań, które cieszyło się ogromnym zainteresowaniem izraelskiej publiczności (na biletowane spotkanie przybyło ponad 200 osób) były: Instytut Książki oraz Instytut Polski w Tel Awiwie.

W dzienniku HAARETZ ukazały się informacje o spotkaniu „Była to sprawa smaku”.

Uzupełnieniem tych działań było stworzenie i uruchomienie dwujęzycznego serwisu internetowego <http://herbert.institutksiazki.pl/>. Na tych stronach internetowych zgromadzono informacje biograficzne, bibliografie z komentarzami, baza tłumaczeń, oraz pełny program wydarzeń organizowanych przez Instytut Książki w ramach roku Herberta.

Obchody roku Herberta były realizowane w ramach Programu Operacyjnego „Herbert”.

IV. Serwis internetowy Instytutu Książki

Od stycznia 2008 roku serwis internetowy Instytutu Książki działa w nowej, odświeżonej szacie graficznej, i – co ważniejsze, spełnia obecnie nowsze wymagania informatyczne. Rozbudowane zostały również niektóre działy serwisu.

Powstał nowy serwis adresowany do tłumaczy literatury polskiej. Poza forum internetowym, serwis zawiera również bazę tłumaczy, uzupełnianą *on line* przez zainteresowanych, która pozwala zaprezentować dorobek translatorski tłumaczy.

W subserwisie programu Tu czytamy! uruchomione zostało forum internetowe dla koordynatorów i klubowiczów Dyskusyjnych Klubów Książki. Użytkownicy forum wymieniają się wrażeniami z lektury książek, ustalają terminy kolejnych spotkań klubu, a także publikują napisane przez siebie recenzje.

W ramach działań Instytutu na rzecz promocji literatury polskiej w Izraelu w ramach Roku Polski w Izraelu, uruchomiona została również kolejna, hebrajska wersja językowa serwisu. Zawiera ona: biogramy polskich autorów współczesnych, prezentację nowych tytułów, fragmenty, adresy wydawców oraz informacje o programach Instytutu. Na stronie regularnie publikowane są informacje o aktualnych wydarzeniach literackich w Polsce i nie tylko.

Instytut Książki przygotowuje regularnie newsletter, który w tygodniowych odstępach jest rozsyłany do zainteresowanych. Obecnie prenumeruje go blisko 2000 abonentów. Newsletter informuje o wszelkich działaniach Instytutu, a także o wydarzeniach na polskim rynku książki.

W portalu opublikowanych zostało ponad 80 nowych recenzji nowości wydawniczych oraz 50 fragmentów nowych książek oraz kilkanaście nowych biogramów pisarzy. Rozbudowana została także baza esejów tematycznych.

Całkowita liczba wizyt: **144 865**

Średnia liczba wizyt w miesiącu: **12 660**

Całkowita liczba odsłon – wszystkie strony w ramach całego serwisu: **463 280**

Średnia liczba odsłon na miesiąc: **40 524**

V. Biblioteka Instytutu Książki

Instytut Książki dysponuje biblioteką, gromadzącą polską literaturę współczesną oraz przekłady literatury polskiej na języki obce. Biblioteka Instytutu jest największym, łatwo dostępnym zbiorem polskiej literatury współczesnej i zagranicznych wydań polskich książek. Korzystać z niej mogą wszystkie osoby zainteresowane, zwłaszcza stypendyści Instytutu Książki.

Księgozbiór powstaje dzięki darom wydawców, polskich pisarzy i tłumaczy, a także nabytkom własnym Instytutu. Znaczącą część zbiorów stanowią egzemplarze tłumaczeń polskich książek nadsyłane przez zagranicznych wydawców, którzy otrzymali dotacje na ich wydanie od Instytutu Książki.

W pierwszym półroczu 2008 roku biblioteka zakupiła około 130 książek w języku polskim. Od czerwca 2008 roku biblioteka pozyskała od wydawców 110 książek, zakupionych zostało około 100 książek w języku polskim.

W 2008 roku na prośbę konsula RP w Finlandii- pana Andrzeja Drozda, Biblioteka IK skompletowała i zakupiła księgozbiór (ok. 130 książek) dla Polaków pracujących w Olkiluoto, w Finlandii.

Kolejnym, dużym przedsięwzięciem Biblioteki IK na rzecz Polaków mieszkających w Finlandii były przedsięwzięte zakupy książek (ok. 50 egz.), filmów polskich na DVD (51 egz.) oraz multimedialnych pomocy naukowych dla dzieci uczących się w polskiej szkole. W 2008 biblioteka przekładów literatury polskiej została wzbogacona o nowe, obcojęzyczne utwory Zbigniewa Herberta w ilości 30 egz., które zostały zakupione na wystawę przekładów dzieł Herberta zorganizowaną podczas Międzynarodowych Targów Książki we Frankfurcie.

VI. Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promocja czytelnictwa”

W pierwszym naborze do Instytutu Książki wpłynęło 580 wniosków z czego 269 błędnych formalnie. 311 wniosków zostało rozpatrzonych przez Zespół sterujący w dniu 10 marca 2008 r. Decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdana Zdrojewskiego z dnia 31 marca 2008 r. 160 wniosków otrzymało dofinansowanie na ogólna kwotę 3 162 840 zł, a 151 wniosków nie otrzymało dofinansowania.

W dniu 14 maja Instytut Książki zorganizował bezpłatne szkolenie z zakresu wypełniania wniosków do programu promocja czytelnictwa. Szkolenie miało miejsce w oddziale warszawskim IK i prowadził je dyr. Ryszard Skrzypczak. W szkoleniu brało udział ok. 80 osób.

W drugim naborze w ramach programu do Instytutu Książki wpłynęło 463 wnioski z czego 137 błędnych formalnie. 326 wniosków zostało rozpatrzonych przez Zespół sterujący w dniu 27 czerwca 2008 r. Decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdana Zdrojewskiego z dnia 11 lipca 2008 r. 141 wniosków otrzymało dofinansowanie na ogólna kwotę 3 552 160,00 zł, a 185 wniosków nie otrzymało dofinansowania.

Literatura i czytelnictwo 2009

1 września 2008 roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłosił programy na rok 2009 i powierzył Instytutowi Książki zarządzenie programem Promocja Literatury i

piśmiennictwa kulturalnego. Terminy składania wniosków zgodnie z regulaminem upływają 30 listopada 2008 r i 31 marca 2009 r.

W dniach 30.IX. i 01.X. w Warszawie oraz 2 i 3.X. w Krakowie odbyły się, zorganizowane przez Instytut Książki, nieodpłatne szkolenia dla firm zainteresowanych składaniem wniosków o dofinansowanie zadań w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Literatura i czytelnictwo” Priorytet 1. „Promocja literatury i piśmiennictwa kulturalnego”. Szkolenie prowadzili: Ryszard Skrzypczak – wicedyrektor Instytutu Książki oraz Kamila Gruszczyk i Anna Tusiewicz – obsługujące program. W szkoleniu wzięły udział 163 osoby z całego kraju, reprezentujące organizacje pozarządowe, samorządowe instytucje kultury i firmy prowadzące działalność na rynku książki.

W ramach pierwszego naboru wniosków do 30 listopada 2008 do Instytutu Książki wpłynęło 550 wniosków z czego 173 wnioski były poprawne formalnie a 377 wniosków zawierało błędy formalne.

VII. Raporty, projekty badawcze i ekspertyzy prawne

1. Raport o stanie kultury w obszarze przemysłu książki przygotowany przez Instytut Książki na zlecenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

W 2008 roku Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego rozpoczęło prace nad „Raportem o stanie kultury”, który ma za zadanie zdiagnozować sytuację poszczególnych sektorów kultury w Polsce. Przygotowanie części raportu dotyczącej stanu polskiego przemysłu książki Minister MKiDN zlecił Instytutowi Książki.

Na podstawie umowy z dnia 19 września 2008 Instytut Książki powierzył zebranie materiałów do raportu oraz jego redakcję Piotrowi Dobrołęckiemu, redaktorowi naczelnemu „Magazynu Literackiego KSIĄŻKI”. Prace nad raportem były przeprowadzane w ścisłej współpracy i pod nadzorem Instytutu Książki. Raport został opracowany przede wszystkim w oparciu o prace Łukasza Gołębińskiego i Kuby Frołowa, głównie „Rynek książki w Polsce 2008” (Biblioteka Analiz, październik 2008) oraz teksty publikowane w dwutygodniku „Biblioteka Analiz” i miesięczniku „Magazyn Literacki KSIĄŻKI”. Autorami fragmentów raportu są ponadto: mec. Joanna Hetman (prawa autorskie), Tomasz Nowak (poligrafia) i Piotr Miodunka (reprografia). W raporcie wykorzystano również materiały Instytutu Książki i Czytelnictwa Biblioteki Narodowej, materiały Instytutu Książki, statystyki GUS, dane Polskiej Izby Druku.

W grudniu 2008 roku raport w części dotyczącej przemysłu książki został przekazany Narodowemu Centrum Kultury, które koordynuje z ramienia MKiDN prace nad raportem. Harmonogram przyjęty przez MKiDN przewiduje dalsze prace redakcyjne nad raportem jeszcze w 2009 roku.

2. Program badawczy realizowany przez Instytut Prawa Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego i Instytut Książki

W ramach porozumienia o współpracy zawartego w lipcu 2008 roku IPWI przeprowadził projekty badawcze w następujących zakresach:

- a) Prawo autorskie i siedem podstawowych problemów wydawniczych,
- b) Dozwolony użytek : antologie i wypisy,
- c) Przejawy nieuczciwej konkurencji na rynku książki w odpowiedziach na pytania.

3. Instytut Książki zlecił także dokonanie ekspertyzy prawnej dotyczącej rynku książki polegającej na przeanalizowaniu zachowań podmiotów na rynku książki pod względem zgodności z prawem antymonopolowym i prawem o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

VIII. Biblioteka +

Program Biblioteka + jest wieloletnim programem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Podmiotem odpowiedzialnym za przygotowanie, wdrożenie i realizację programu Biblioteka + jest Instytut Książki w Krakowie. Program to odpowiedź na potrzebę radykalnej poprawy stanu bibliotek publicznych w Polsce. Głównymi beneficjentami programu są biblioteki gminne, ze szczególnym uwzględnieniem gmin wiejskich i wiejsko-miejskich. Program rozpocznie się w 2009 roku. Jego zakończenie jest planowane na rok 2013. Cele strategiczne programu to: (1) poszerzenie funkcji bibliotek publicznych poprzez przekształcenie ich w instytucje wypełniające misję kulturalną i społeczną, (2) podniesienie prestiżu bibliotek publicznych i zmiana postrzegania ich roli i funkcji społecznych przez władze państwowe i samorządowe. Podczas prac przygotowawczych w 2008 roku Instytut Książki zidentyfikował cztery obszary działań w ramach programu Biblioteka +:

1. Stworzenie jednolitego, ogólnopolskiego, centralnego systemu komputerowego umożliwiającego zarządzanie zbiorami bibliotecznymi, wymianę informacji o księgozbiorach i wypożyczeniach pomiędzy samymi bibliotekami oraz zdalny dostęp poprzez Internet dla czytelników (Mak +)
2. Internetyzacja bibliotek
3. Szkolenie bibliotekarzy w zakresie nowych kompetencji
4. Uruchomienie programu wsparcia modernizacji i rozbudowy bibliotek

W 2008 roku w ramach przygotowań do uruchomienia programu Instytut Książki podjął następujące działania:

- 1) 23-26 czerwca 2008: Wizyta studyjna członków zespołu przygotowującego program Biblioteka + w Szwecji i Danii w celu zaznajomienia się z nowoczesnymi mechanizmami zarządzania siecią bibliotek publicznych.
- 2) 8-10 lipca 2008: Wizyta studyjna członków zespołu przygotowującego program Biblioteka + w Rydze w celu zaznajomienia się z wynikami wdrożenia programu wspierającego biblioteki publiczne na Łotwie, realizowanego przez łotewską agencję rządową Kultūras Informācijas Sitēmas.
- 3) Lipiec 2008: Przyjęcie ogólnych założeń programu Biblioteka +. Podział programu na cztery główne obszary działania.
- 4) 5 września 2008: Rozpoczęcie prac nad opracowaniem ogólnopolskiej bazy bibliotek publicznych w Polsce, zawierającej najważniejsze dane dotyczące stopnia informatyzacji i internetyzacji bibliotek.
- 5) Październik 2008: Opracowanie założeń funkcjonalnych oraz struktury bazy bibliotek publicznych w Polsce.
- 6) Października 2008 – grudzień 2008: Wykonanie bazy i zebranie danych z bibliotek publicznych.
- 7) Październik 2008: Nawiązanie współpracy z Biblioteką Narodową w celu opracowania ogólnopolskiego centralnego systemu katalogowego Mak +
- 8) Październik 2008: Rozpoczęcie prac nad systemem Mak +. Opracowanie założeń funkcjonalnych systemu, opracowanie kosztorysu wykonania i utrzymania systemu.
- 9) Grudzień 2008: nawiązanie współpracy z Fundacją Gospodarki i Administracji Publicznej, kierowanej przez prof. Jerzego Hausnera w celu opracowania

mechanizmów finansowania programu Biblioteka + w części dotyczącej wsparcia infrastruktury architektonicznej bibliotek gminnych. Ustalenie wstępnej listy zagadnień, które powinny zostać zanalizowane przed podjęciem decyzji o szczegółach programu.

Instytut Książki
30 stycznia 2009